

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 102

číslo: 45

6. listopadu 2022

Cena: 10 Kč

Den české státnosti jsme oslavili bohoslužbou

Dne 28. září se ve Tmani pravidelně scházíme k bohoslužbě v Den české státnosti, kdy si připomínáme knížete Václava, který byl zabit ve Staré Boleslavi. V této souvislosti si připomínáme i jeho babičku, kněžnu Ludmilu, jejíž život byl také násilně ukončen na nedalekém Tetíně.

Stejně jako se kníže Václav hlásil ke křesťanství a ke své babičce, kněžně Ludmile, tak i ve Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani zazněla slova Písma a byl připomenut odkaz knížete Václava a dalších našich vzácných předků ve víře, Jana Žižky, Jana Husa, Jana Amose Komenského, i všech, kteří usilovali o čistotu víry a byli ochotni i položit život za uchování naší státnosti. Celá slavnostní bohoslužba, kterou tradičně sloužil pražský biskup bratr David Tonzar spolu s dalšími duchovními, připomínala nejen dobu minulou, ale minulost zrcadlila do naší současnosti.

Dnešní doba nám nedává příliš klidu. Po pandemii covidu přichází válka v nedaleké Ukrajině. A tak pochopitelně z úst bratra biskupa zazněla výzva, abychom okolo sebe šířili to nejlepší, co vychází z naší víry, naděje a lásky. Ne vždy to jako lidé dokážeme, ale můžeme se snažit, aby konfliktů dnešní doby bylo co nejméně. Vždyť i kníže Václav volil raději smír před válkou.

Součástí bohoslužby ale nebylo jen zamyšlení nad Božím slovem, z něhož bereme sílu, jak tak činili i naši předkové, ale i události, které v naší rodině bratří a sester prožíváme.

Během bohoslužby přijala svátost kněžského svěcení sestra Marie Molnárová, která svoji úlohu farářky bude plnit v náboženské obci v Novém Strašecí. Svátost biřmování udělil bratr biskup sestře Dagmar Žákové. Gratulaci všichni zúčastnění vyjádřili sestře vikářce Růžene Adamové k 45. výročí kněžského svěcení a bratru biskupovi Davidu Tonzarovi, jenž si letos připomněl 25 let od svého kněžského svěcení. Blahopřání obdržela i sestra farářka Jana Šmardová Koulová, která v té době slavila své významné životní jubileum.

Byl čas i na přátelská setkání a milé rozhovory.

Každý, kdo v tento den zavítal do Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani, mohl prožít krásu radosti, lásky, přátelství a pocítit atmosféru společné sounáležitosti. Jak jeden z návštěvníků prohlásil: „Bylo to moc krásné, v dnešní uspěchané době to bylo zastavení se, zklidnění a prožití radosti ve společnosti přátel a to by jednou za čas měl udělat každý.“

Poděkování patří všem, kteří se na této slavnostní bohoslužbě podíleli, a všem, kteří přišli a vytvořili krásnou atmosféru. Především bratru biskupovi Davidu Tonzarovi, dále sestře vikářce Růžene Adamové, sestrám farářkám Markétě Macháčkové, Evě Mikulecké, Marii Molnárové a Janě Šmardové Koulové.

Za varhanní doprovod při bohoslužbě patří díky Stanislavu Duškovi, za krásný zpěv opernímu pěvci Andreji Benešovi, jeho žačce Kamile

Smolíkové a Petru Tvrdkovi za jeho doprovod na klávesy. Naše díky patří i dětem z Dětského centra Světlušky při NO ve Tmani a sestrám a bratřím z náboženských obcí v blízkém i vzdálenějším okolí, kteří připravili zázemí a pohoštění na závěr této slavnostní bohoslužby.

Za NO Tmaň

Dagmar Žáková

F. Bílek za pomkem v ateliéru v Chýnově, 1937

Stále zneklidňující odkaz Františka Bílka

Jest tomu přes pět let, co nám odešel Otokar Březina. Připomínáme si stále jeho jméno a jeho dílo, protože je svaté... Těmito slovy zahájil František Bílek svou rozhlasovou přednášku o Otokaru Březinovi. A my v těchto dnech můžeme dodat: Jest tomu 150 let, kdy v Chýnově přišel na tento svět originální sochař...

Od samého počátku Bílkovy tvůrčí dráhy prostupuje celé jeho dílo centrální představa o vykupitelském poslání umění. „Jedinou slávu, jediné dobro žití naše skýtá, a to v bolestech se rodí a končí na kříži,“ vyznal se František Bílek v dopise fráteru Josefu Paterovi z konventu bosých augustiniánů ve Lnářích.

Bílkovo vizionářství budilo kontroverze. Už jeho vystoupení na prvním sjezdu české Katolické moderny v srpnu 1897 bylo přijato s rozpaky. Když na něm přednesl příspěvek O ideálu křesťanského umělce, jímž jest Kristus, „vzbudil dojmy velice různé. Část pochopila to vytržení, ten nadzemský vzlet, tu hloubku citu, část zůstala chladná, ba odpuzená, mluvíc přímo o „tragickém poblouznění“.

V životě, díle i víře zhusta zůstával František Bílek solitérem. Přesto se nechtěl zcela uzavřít, zůstat mimo náručí církve a nacházel v sobě

touhu posilovat tvůrčí modlitbou živé společnosti věřících.

Před prvním československým sčítáním lidu 15. února 1921 Bílek učinil zásadní životní rozhodnutí a s celou rodinou přestoupil do Církve československé. Sochař na chvíli uvěřil v ideál církve naplněné „novým Duchem“, v níž se mu otevře tvůrčí prostor, v němž bude moci realizovat představu o výtvarné práci jako „kázání o nejzákladnějších vztazích člověka“. Analogické vize, které musely Bílkovi konvenovat, vnašel do prostředí církve Karel Farský, když v jedné ze svých postil pravil: „Nestačí pouze přihlásit se do Církve československé. [...] Jest nutno růst, budovat v sobě duchovní budovu, chrám Boží...“

V početně rostoucí náboženské obci v Chýnově (v roce 1921 se k ní přihlásilo 411 věřících), která byla založena v roce 1921, se angažovala celá Bílkova rodina,

zejména syn František Jaromír. V roce 1921 stál u zrodu kroužku mladých, který se po roce činnosti transformoval na Jednotu mládeže ČČS, jež vyvíjela bohatou činnost. Pořádala koncerty, zábavně výchovné akademie, vánoční nadílky pro chudé děti a zejména četná divadelní představení. František Jaromír Bílek byl zvolen jejím předsedou v roce 1924 a do konce dvacátých let zažívala Jednota pod jeho vedením období svého největšího rozkvětu. Sochařův syn byl nejen vášnivým hercem, ale často i režisérem her a organizátorem. Divadlo jej přitahovalo od dětství a až pod otcovým vlivem se namísto dramatické tvorby vydal do duchovní služby. Již z jihoamerického exilu se k zásadnímu životnímu rozhodnutí po desetiletích vyjádřil: „Ustoupil jsem, svěsil hlavu a sny, jež měly křídla orla, se měnily v drobný let skrovného ptáka.“

Dokončení na str. 3

LARVOVÁ, Hana (ed.): *František Bílek (1872-1941)*. GHMP, Praha 2021, 464 stran (2. rozšířené vydání).

Galerie hlavního města Prahy uvedla na knižní trh dlouho očekávanou reedici zásadního sborníku František Bílek (1872–1941), který doprovázel velkou retrospektivu sochaře v Jízdárně Pražského hradu v roce 2000. Aktualizovaná a doplněná publikace poskytuje prostřednictvím odborných studií, soupisů a rozsáhlé biografie od předních historiků umění a teoretiků dosud nejucelnější pohled na život a dílo tohoto mimořádného umělce secesního symbolismu a mystika, který ve své tvorbě obsáhl široké spektrum výtvarných forem od sochařství, architektury přes kresbu, grafiku až po umělecké řemeslo. Do sborníku byla nově zařazena studie Martina Jindry: *František Bílek a jeho rodina v Církvi československé*. Jak konstatuje editorka sborníku Hana Larvová: „Studie mapuje posledních dvacet let Bílkova života. Toto období nebylo v původním sborníku dostatečně akcentováno.“ Kniha vyšla v české i anglické verzi.

red

Čistě hypoteticky...

Jak mohou biblisté potvrdit, překlad biblických textů je nikdy nekončící úžasný a napínavý dobrodružství. Vzpomínám si, jak nám při studiu na Husitské teologické fakultě UK starozákonník prof. Vladimír Kubáč i novozákonník teolog Zdeněk Sázava vštěpovali, že podobně jako v každém jiném oboru bádání, i v tom jejich stále dochází k novým objevům a posunům poznání. Nacházíme nové rukopisy, vyvíjí se znalost původních jazyků i překladatelské metody. Jak neocenitelná je zde mravenčí práce lingvistů, archeologů, religionistů a všech dalších vědců! A samozřejmě, mění se i kontext doby. Co bylo původním adresátům zřejmé, možná zcela nabíledni, je potřeba znovu a znovu vysvětlovat. A pozor, exegeze, výklad, není eisegeze, tedy vnášení vlastních představ, ale trpělivá práce s prameny...

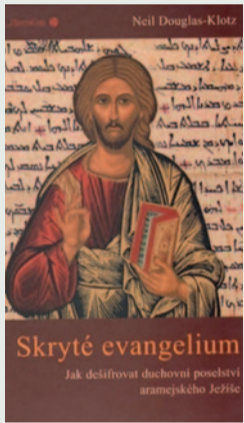
Na to jsem si vzpomněla, když jsem se před nedávnem setkala s pozoruhodným, nezvyklým výkladem aramejského Pater noster, tedy Otčenáše v Ježíšově rodném jazyce (připomeňme však, že originál modlitby i samotných evangelíí máme z řečtiny koiné). Konkrétně šlo o prosbu „Neuved' nás v pokušení,“ která prý mohla znít přibližně v tomto smyslu: „Dej, ať nejsme svedeni povrchem věcí, ať neupíme jen na povrchu, falešném zdání“.

Pokud jde o ono pokušení, víte, vždycky jsem si říkala: není právě to podstatou lidské svobody, kterou Bůh člověku uvážlivě dal? Je vůbec možné neocitnout se v pokušení a je to vůbec žádoucí? List Jakubův sice říká, že Bůh nikoho nepokouší, ale již na samém začátku Bible, v Genesis, kapitole o obětování Izáka, čteme, že Bůh chtěl jeho otce Abrahama vykoušet. Ano, bylo to docela „drsné“.

Bůh zkouší své věrné, dává jim možnost volby, a když procházíme zkouškou, ta je vždy spojena s pokušením: opustit nakročenou cestu, otočit se zpět...

Ale zpět k mé hlavní myšlence. „Verze“ nenechat se oklamat povrchem věcí, se mně, přiznám se, velice zamlouvá. Ano, jsme zde na hodně tenkém ledě. V případě Aramejského Otčenáše autora Neila Douglas-Klotze jde víceméně o ezoterický výklad populární hlavně v různých duchovních hnutích, která vycházejí z New Age. Ale vezmeme-li knihu jako formu meditace, tak jak ji on sám označuje v anglickém podtitulu, vezmeme-li čistě hypoteticky v potaz, že by takový překlad byl možný - co by to pro nás v dnešním kontextu, v dnešní tak složité době, znamenalo? Jaký je povrch věcí a co je skutečnou hloubkou?

Klára Matoušová

Z kazatelského plánu

22. neděle po svatém Duchu

Hospodine, Bože, má spásu, ve dne i v noci před tebou úpím; kéž vstoupí moje modlitba k tobě! (Žalm 88,2-3a)

První čtení: Jób 19,23-27a

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII)

1. Abychom byli zbaveni všeho, co nám brání plně následovat Krista, modleme se k Hospodinu.
2. Abychom Duchem svatým byli vedeni ke službě slovem i skutkem, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem

Panovníku Hospodine, před tvým soudem si nemůžeme připisovat žádné zásluhy. Dej, abychom se sami neospravedlňovali, nýbrž spoléhali na ospravedlnění z víry! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Tesalonickým 2,1-5.13-17

Evangelium: Lukáš 20,27-40

Verše k obětování: Žalm 147,14-15

Verš k pozhnání (varianta I): Lukáš 20,38

Verš k pozhnání (varianta II): Žalm 23,4

Modlitba k pozhnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, žes nás při večeři Páně naplnil novou nadějí. Dej, ať tvá láska, kterou nás zahrnuješ ve slově a svátostech, pokračuje mezi námi ve spásném díle a přivede naši naději k naplnění! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 28, 36, 51, 78, 130, 131, 148, 186, 187

Duchovní správa nově promyšlena

Tématem říjnového semináře konaného v Praze 6 – Dejvicích se stala „Duchovní správa v proměnách doby“. Seminář byl určen pro faráře, duchovní, kazatele, pastorační pracovníky a další zájemce a v Českém zápase o něm budeme ještě informovat.

Pojem „duchovní správa“ se vztahuje k vlastnímu poslání církve, které má duchovní, náboženskou a pastorační povahu a má vazbu na Ježíše Krista a jeho autoritu a činnost Učitele, Kněze a Pastýře. „Duchovní správa“ se neztotožňuje se „správou církve“ v obecném a nejširším významu, neboť do správy církve náleží záležitosti personální, organizačně právní, hospodářské i kázeňské, jako je kárné řízení. V těchto uvedených oblastech správy církve v nejširším pojetí nerozhodují v naší církvi jen biskupové nebo kněží, ale nezastupitelné místo ve spolurozhodování mají mít laici – zástupci věřících z náboženských obcí.

Na druhou stranu v církvi všechno tomuto duchovnímu poslání a nejvyšší autoritě Krista či Kristova ducha má sloužit, jak majetek, tak organizace, personální rozhodování, tak i tvorba a uplatňování řádů, právo a kázeň.

Duchovní správa je obsáhlou soustavou konkrétních úkolů a rozdělené odpovědnosti, vztahující se k poslání církve danému Ježíšem Kristem. Duchovní správa není tedy jen záležitostí organizačně-sociální, ale je předně spirituálně teologického rázu. Otázkou je, co se dá

považovat za „nadčasové“, trvalé a nepominutelné, za podstatné a základní, co vychází z poslání daného Kristem, a co naopak podléhá nezbytným proměnám a změnám, ke kterým dochází ve společnosti a lidském životě. Stále je potřebné klást si otázku, co je posláním církve, v čem je církev jedinečná a nezastupitelná a v čem je blízká a podobná jiným organizacím, institucím a aktivitám. Nejde jen o to přizpůsobovat se za každou cenu změnám, které ve společnosti probíhají, ale naplňovat vlastní poslání. Na druhou stranu naplňovat Kristovo poslání není možné bez porozumění změnám, k nimž dochází, a znalosti situace a podmínek života lidí a jejich vnímání a prožívání skutečnosti.

Někteří hovoří o konci tzv. teritoriální pastorace souvisle pokrývající určitá území. Místo toho se těžiště činnosti církve má přesunout do kategoriální externí pastorace. Farář, duchovní, kazatel, pastorační pracovník bude sloužit lidem ve společnosti, nebude se jen zaměřovat na věřící členy v náboženské obci. Ukazuje se však, že sloužit jako kaplan v náročných oblastech ve společnosti vyžaduje zázemí a oporu živého sboru – v konkré-

ním místě, v konkrétním společenství lidí, žijících vírou. A také je zřejmé, že kategoriální externí pastorace se vztahuje na zcela konkrétní místo – vojenský útvar, nemocnici, věznici, školu apod.

Prognózy budoucnosti předvídají, že se v informační technologické společnosti bude stále více přesouvat život z fyzické reality do virtuální reality. Kristova inkarnace – „vtělení“ nás křesťany i přivádí k uvědomování si významu fyzické reality a této země jako místa společného života. Teritoriální pastorace se týká doslova země, konkrétního prostoru a místa. Nestává se teritoriální pastorace naopak novou výzvou v situaci, kdy má zcela zásadní význam ekologie, vztah lidí k zemi a životnímu prostředí?

Další otázkou týkající se budoucnosti církve je, zda bude církev bez kněží, kde si věřící budou svůj náboženský život utvářet sami. Od počátku naší církve má kněz v její organizační stavbě důležité místo a specifické liturgické, svátostné a pastorační funkce. Jaká bude role faráře v měnící se společnosti? Budou se faráři věnovat stále více světským aktivitám a zaměstnáním a laici se naopak budou více podílet

Dokončení na str. 3

Nad Písmem

Jóbův živý Bůh

„Kéž by byly mé řeči sepsány, vyznačeny jako nápis rydlem železným a olovem, do skály trvale vytesány! Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad prachem. A kdyby mi i kůži sedřeli, ač zbaven masa, uzřím Boha, já ho uzřím, pro mne tu bude, mé oči ho uvidí, ne někdo cizí, mé ledví po tom prahne v mém nitru.“ Jób 19,23-27

Ale právě v tom nejtěžším okamžiku Jóbůva života prozáří dosavadní tmu jeho žití jistota naděje, že nezůstane bez pomoci, že ho ten, který až doposud ho pronásledoval jako ubohou kořist, převede přes údolí stínů smrti. K dědictví neporušitelnému, neposkvrněnému a neuvadlému, které se chová v nebesích pro ty, kteří mocí Boží ostříhání bývají skrze víru ke spasení. Jób s jistotou u víře spolehl, že Hospodin sám se mu stane Vykupitelem, který se nad prachem postaví a z temnot hrobových ho pozdvihne k životu, který nikdy nepomijí. Výraz „Vykupitel“ byl původně určen pro toho, kdo se někoho ujal, aby ho vykoupil z otroctví, nebo aby se ho zastal, a zjednal mu tak právo, či ho pomstil. Ve starých dobách hebrejský výraz „go`el“ znamenal krevního mstitele, který byl povinen převzít vykonání pomsty zabitého nebo dědictví po zesnulém s povinností „vzbudití símě mrtvému“, či měl vykoupit ztracený majetek, a tak jej znovu získati. Když později byl tento výraz přenesen na Boha, znamenalo to, že člověk Starého zákona cítil

zvláštní blízký a živý vztah Hospodina k člověku, jehož život i dědictví Bůh sám jako ručitel spravuje, když už člověk spí spánkem smrti.

Jób tedy zde cítí, že i ve smrti spočívá v rukou Božích. Jeho odchod z této země není nějakým „odchodem do neznáma“ či „nenávratna“, nýbrž do náruče Boží do příbytků věčných. Víra Jóbůva nespočívá na nějakém neosobním věčném osudu, či neosobní věčné „spravedlnosti“, jako víra jeho přátel, nýbrž se zakládá na té největší jistotě, o níž je přesvědčen, a tou není nic jiného, než vyznání, že Bůh, v něhož Jób věří a v němž složil veškerou svou nadějí, je Bůh živý, který není omezen ve svém bytí ničím, tedy ani smrtí.

Proto Jób doufá, že i po své smrti bude patřiti na Boha „tváří v tvář“, že se s ním osobně setká. Hospodin Bůh není Bohem ničení a zhouby. Jeho cílem je připravit člověka na nadějně věci slavné budoucnosti, pro niž Bůh zaslíbil, že odstraní zastření, příkrytí i smrt. Neboť tam, kde je Bůh, tam nemůže být nikdy místa pro smrt, zhoubu a rozklad. Na základě této starozákonní naděje se Jób obrací proti dosud platnému názoru o moci smrti. Proráží svou nadějí a vírou v Boží vládu nad světem i člověkem děsivé hradby smrti, které omezují člověka v jeho bytí, aby nám všem už zde otevřel nový pohled do Božího světa, do něhož smí člověk vstupovat jen tehdy, je-li obdařen milostí a nadějí na život věčný.

Vladimír Kubáč, Zprubování víry (Kniha 'IJOB)
(redakčně zkráceno)

*Pane našich životů, vládce a průvodce našich cest,
v tichu mlčení končí každá výtka před tebou.*

At' jenom tobě se cele odevzdáváme

a vše ostatní ponecháme ve tvých rukách.

V dobrém či ve zlém,

at' jenom tobě patříme a nic jiného nežádáme.

Duchovní správa nově promyšlena

Pokračování ze str. 2
na duchovenských činnostech? Není právě rolí duchovního, aby se naplno mohl věnovat svému kněžskému povolání a službě a byl pro ni „uvolněn“? Je řada otázek a témat, které nás zaměstnávají a o kterých lze hovořit a sdílet je jak na rovině vikariátů a diecézí, ale i v rámci celku církve.

Ústava naší církve vyjadřuje principy duchovní správy v různých rovinách – náboženských obcích, diecézí a celku církve. Řád duchovenské služby pak přináší konkretizaci úkolů těch, kteří se

podílejí na duchovní správě ať již v organizaci církve nebo ve specifických službách mimo ni v jiných institucích.

I přes svá specifika, která duchovenské povolání má, jde o „služební poměr“, tedy také o pracovní právní vztah a zaměstnání, kde není jedinou motivací dobrovolnost, ale také vědomí povinnosti a odpovědnosti, které však na sebe duchovní a kazatel dobrovolně přijímá jako odpověď na Boží povolání (Fp 3,14). Spolu s Ústavou a Řádem duchovenské služby připomeňme i dokument VIII. sněmu „Služby

v církvi“, který má věroučně-pastorální ráz. V duchovenské službě nejde jen o výčet práv a povinností, neboť je to svěřená služba z Božího slítování (2 K 2,1).

I když se v církvi zabýváme a budeme zabývat duchovní správou z různých hledisek, například historického, sociologického, psychologického, ekonomického, a věnujeme se zcela praktickým otázkám, k jejímu aktuálnímu promyšlení lze přistupovat odpovídajícím způsobem především z hlediska biblického, věroučného a teologického. **Tomáš Butta**

Stále zneklidňující odkaz...

Pokračování ze str. 1
S naplňováním programu Jednoty mládeže pomáhala i sochařova manželka Berta Bílková s dcerou Bertou. V chýnovské Pamětní knize ČČS můžeme najít záznamy o koncertu prof. Klicpery, flétnového virtuosa, jehož doprovázela Berta Bílková, nebo o vystoupení Pražského kvarteta za klavírního doprovodu Berty Bílkové ml.

V únoru 1927 podala rada starších obecnímu zastupitelstvu v Chýnově žádost na odprodání pozemku z horní části sadu na náměstí ke stavbě sboru. Jakmile se podařilo uzavřít složitá jednání o prodeji pozemku převedeného na stavební parcelu, požádala rada starších Františka Bílka o vypracování architektonického návrhu stavby i o plány na jeho vnitřní uspořádání a uměleckou úpravu.

Sochař v krátké době návrhy ochotně zaslal. Byl na zakázku připraven a přistupoval k ní s plnou vážností.

V poznámkách k soupisu Bílkova díla jsou uvedeny dvě dochované skici chrámového interiéru. Jedna z nich by se mohla pojit právě k návrhu chýnovského sboru, podle něhož rada starších nechala vytisknout pohlednice. Na nich je zachycen námět borového lesa, jehož vysoké kmeny jsou jako sloupky kolem svatyně, a v podkroví lze vidět jejich větvení. Samostatně je ztvárněn liturgický prostor, v němž presbytář není nijak viditelně oddělen od lodi. Je pouze mírně vyvýšen, centrum sboru tvoří dominantní Krucifix. Oltář je předsunut do prostoru, aby „bratři přicházeli přijímat v klidu a svatém pořádku“. Na hranu presbytáře je samostatně umístěna kazatelna.

Umělcova vize chýnovského sboru se sice setkala s pozitivní odezvou věřících, přesto se v roce 1932 rada starších definitivně rozhodla pro objednání nových plánů sboru přiměřené velikosti. V Pamětní knize ČČS k rozhodnutí najdeme poznámku „Bílkův nádherný návrh na stavbu sboru je bohužel na naše poměry příliš nákladný a proto neproveditelný.“ Tvůrce byl zklamán, zejména když o rok později (1928) ze stejných důvodů neprosadil svůj návrh pro sbor v Táboře, kde v nákrese použil

vějířů a jemných jehlic přesličky.

Větší příležitost, jak realizovat svoji představu „o duchovní výživě bratří“, se umělci naskytla při stavbě Husova sboru v Českých Budějovicích. Hlavní pozornost v liturgickém prostoru sochař soustředil na centrálně umístěný pískovcový Krucifix (v 50. letech bylo umístění při úpravě kněžiště změněno) coby symbol oběti. „Ať není na oltáři křížku, ale ať český krucifix jest hlavním bodem celé místnosti sborové při oběti,“ popsal umělec svoji představu radě starších. Kristovo odhmotnělé tělo je přepásáno provazy a v pohybu vzhůru z kříže přidržováno výraznými hřeby. Vodorovně rozepruté ruce jsou umístěné nad příčné břevno s dlaněmi nezvykle otevřenými směrem ke „společnosti bratří“ jakoby k objetí. Vztyčená hlava, oči překryté víčky, trnová koruna. Ježíšova bolest v okamžiku opuštění se prolíná s nošením Syna Božího do věčnosti. Na podnoží postavy lotrů, doplňující scénérii Golgoty.

V roce 1934 získalo Ústředí sociální práce Církve československé v budově Bohoslovecké koleje vlastní úřadovnu, v jejíž druhé místnosti byla zřízena pekárna hostií podle Bílkem navržených matric. U formy na velké hostie zvolil tvůrce vedle textu „Hle život – hle dílo mé – je lámu a dávám“ motiv rukou rozlamujících chléb s hvězdnou oblohou v pozadí, odkazující k harmonii věčnosti a k návratu do ztraceného domova. U menších hostií Bílek navrhl symbol kalicha, jako by chtěl přímo vybízet k vkládání hostií pro věřící do kalicha s vínem. Je zajímavé, že v dochovaných pramenech se umělec nepozastává nad podobou chleba, nerozporuje užívání hostií, materiálu z dob středověku, ale zdůrazňuje zejména jeho úlohu „pro výživu bratří“, jak se jí snažil vystihnout při navrhování své pražské vily. Ve svém pojetí částečně vychází z Janova evangelia (J 6,27-50) o Kristu jako chlebu života. Farář Lohanskému k tomu v reakci na jeho úvodník v Českém zápase napsal: „Já čtl: „My jsme onen chléb, který se na oltáři láme, a ne oltářní hostie.“ Ale dokládám: „Nezломíme-li sami sebe a nerozdáme-li se bratřím, nepl-

níme na Pána svatou památku.“ Řikal jsem duchovním: „Vidíte, to je počátek, základ příští církve.““

Ježíš je pro Bílka chlebem, sestupujícím z nebe. Láme se a dává všem, aby měli život a hojně toho života měli. Ten, kdo přijal tento chléb, kdo uvěřil, už nemůže uhnout. Jde s Kristem v jeho slávě i v jeho oběti. Bílek už si umí odpovědět na otázku: Jak tu máme žít? Odpověď zní: Vracet se ke stromu bratří, vyhledat na něm nehlubší ránu, krýt ji vlastním tělem a zarůstat mezi ně, splynout s nimi.

Bílkova spirituálně orientovaná tvorba se rozvíjela s obdivuhodnou vnitřní logikou od počátku devadesátých let 19. století až do meziválečného období. Na podzim 1899 odesílá z Chýnova Bílek svůj první dopis Otokaru Březinovi a s naléhavostí se básníka táže: „Odpovězte mi: znáte Pravdu? Víte, proč je člověk, co je vůbec člověk a co tu má na zemi chtít?“

A považme. Stejnou otázku si položil v roce 1897 Paul Gauguin v obraze: *Odkud přicházíme?, Kdo jsme?, Kam jdeme?* Bílek ztotožňující se s postavou Zeyerova *Inulta ze Tří legend o Krucifixu*, jenž se pro co nejvěrnější ztvárnění Krista dává „křížovat“, se považoval za „apoštola Kristovy Pravdy“. „Nezdobovat, ale tvořit, plodit dobro prací svou, která bude dobrem svým sama v sobě ozdobou,“ vyznal se Bílek v roce 1901 v periodiku Český jih.

Bílkovo dílo je dramatem jeho vnitřního života, umění je mu výkladem cesty poznání místy se proměňující až v „nemoc z nekonečna“. Klademe-li si stejné otázky po smyslu, nemůžeme jeho práci minout. Odpověď na ně Bílek nachází v Kristu, zdroji vykupitelské síly. Když se loučil se svými hosty, pravidelně jim opakoval: „Bud' u vás stále prostřeno; Kristus – tatiček přijde.“

S ukřížovaným Ježíšem chtěl stejně naléhavě konfrontovat každého za ním přicházejícího. Proto v roce 1920 vytvořil na vstupních dveřích svého pražského ateliéru zvonek v podobě probodené ruky. Každý, kdo chtěl za ním vstoupit, musel zazvonit na pomyslný hřeb, čímž symbolicky probodl Kristovu ruku. Zvonek v ateliéru již není, pronikat do Bílkových vizí ale můžeme neustále.

Martin Jindra

Můžete si přečíst

Amin Maalouf: Zbloudění.

Z francouzského originálu *Les désorientés*, vydaného nakladatelstvím Grasset v Paříži roku 2012, přeložil Jan Petříček. Odpovědná redaktorka Petra Martínková. Paperback, 344 stran, cena 448 Kč.

ZBLLOUDĚNÍ – Román předního francouzského romanopisce Amina Maaloufa – reflektuje následky občanské války v Libanonu a soužití znesvářených náboženských a etnických skupin na Blízkém východě. Román o lásce a přátelství pokládá otázku, do jaké míry neseme osobní odpovědnost za svou zemi.

Jedné noci v Paříži zazvoní telefon. Adam se dozví, že jeho nejbližší přítel z mládí umírá. Rozhodne se okamžitě odjet do své domoviny, které se po dlouhých dvacet pět let vyhýbal. Jako exulant žil ve Francii pohodlný život respektovaného historika – sice v cizině, ale v bezpečí. V jeho rodném Libanonu zatím zuřila občanská válka a škody, které napáchala na místní společnosti, Adama při návratu domů rychle doženou.

Každý z jeho školních přátel si v dramatické době zvolil vlastní cestu; někteří žili se zavřenými očima, jiní se nechali umést ideologií a mají na rukou krev. Neseme za stav své země osobní odpovědnost? Je utéct lepší než se zaprodát? A jsou věci, které nemůžeme odpustit ani nejlepším přátelům? Přední současný francouzskojazyčný spisovatel ve svém nejautobiografičtějším románu bilancuje vlastní životní rozhodnutí, uvažuje o ideálech, kompromisech, politice i lásce v době války.

O knize mj. napsali:

Zbloudění je románem o hlubokém vnitřním zúčtování... Název odkazuje na odtržení od východního světa, Zbloudění je ale také bilancí všeobecné ztráty morálního kompasu.

Maya Jaggi, The Guardian
Dokončení na str. 4

O autorovi

Amin Maalouf (1949), spisovatel narozený v libanonském Bejrútu rodičům z odlišných kultur, strávil dětství v Egyptě a dospívání v jezuitské koleji. V Libanonu se prosadil jako novinář. V roce 1976, po vypuknutí občanské války, ze strachu o svou rodinu emigroval se ženou a dětmi do Paříže.

První literární úspěch zaznamenal s románem *Léon l'Africain* (Leo Africanus) v roce 1986. Svou pozici jednoho z nejznámějších a nejprekládanějších francouzsky píšících autorů stvrdil knihami *Samarcande* (Samarkand), *Les Jardins de lumière* (Zahrady světla) a *Le Rocher de Tanios* (Taniova skála). Do češtiny byl přeložen jeho historický román *Baltazarovo putování* a eseje *Nezkrotitelná planeta*.

Hrdinové Maaloufových románů jsou poutníky napříč dějinami, státy i kulturami. Autor ve svých dílech humanisticky vyzývá k tomu, aby tradice a identita jednoho nebyla stavěna na ničení tradice a identity druhého. Sám poznamenán válečnou zkušeností a emigrací nabádá zejména k úctě k bližnímu. Je nositelem Goncourtovy ceny a členem Francouzské akademie.

Zprávy

**HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

pod záštitou patriarchy ThDr. Tomáše Butty, Th.D. pořádá konferenci

SOCIÁLNĚ ETICKÁ ORIENTACE ČČSH
ve čtvrtek 10. listopadu 2022

Reflexe dokumentu *Základy sociálně etické orientace ČČSH*, 1981.

7. ročník HT konference se uskuteční na HTF UK, Pacovská 350/4, Praha 4.

Program a přihláška na konferenci jsou dostupné na www.htkonference.cz.

Účast na konferenci je nutné potvrdit do 4. 11. 2022.

Amin Maalouf: *Zbloudění*.

Dokončení ze str. 3

Některé romány ve vás rezonují dlouho poté, co je dočtete.

Zbloudění od Amina Maaloufa je právě takovou knihou. Je spojnicí mezi Východem a Západem, mezi minulostí a přítomností, jak je dokáže popsat jen tento nositel Goncourtovy ceny. *Le Figaro*

Divadelní představení Pan Hus aneb Tenkrát v Kostnici

V Divadle Jára Cimrmana ve Štítného ulici 505/5 na pražském Žižkově uvede Divadlo Aqualung 11. listopadu 2022 v 19 hodin mimořádně divadelní hru **Pan Hus aneb Tenkrát v Kostnici**.

Divadlo Aqualung má stálou scénu v Žižkovském divadle Jára Cimrmana. Je to nekonvenční, živé divadlo, které hraje pro malé i velké diváky. Zobrazit osobnost Husa není jednoduché. Principál Lubor Šplíchal přitahuje svým humorným a charismatickým ztvárněním Jana z Husince aktivní diváky všech generací.

Aqualung, divadelní továrna na sny, vás vtáhne do středověké Prahy a bude vám humorně a působivě vyprávět polopравdivý příběh... Boj za svobodu, boj za pravdu až do smrti. Děsivé téma, které nemůže být aktuálnější, a to po více než 600 letech! Přijďte se svými přáteli, se svojí náboženskou obcí. Přijďte se pobavit a zapomenout na starosti!

Po netradiční inscenaci si můžete netradičně prohlédnout zákulisí divadla, bývalé kaple a netradičně diskutovat s představiteli Husa, králů Václava IV. a Zikmunda, papežů o jejich třeba jiném pohledu na Husa. Po představení je možná prohlídka sklepení – původní kaple. Nyní se v podzemí nachází divadelní maskárna a převlékárna umělců. Je též možno nahlédnout do zákulisí a do garderoby Jára Cimrmana. Cena vstupenek 250 Kč pro studenty, 300 nebo 330 pro dospělé.

Rafaela Friess Kučerová

CČSH - Úřad Ústřední rady vyhláší vyhledávací řízení na administrativního pracovníka/pracovnici Odboru pro ekumenu a vnější vztahy (OEVV) ČČSH v 1/2 úvazku (20 hodin týdně)

Požadavky:

- angličtina na velmi dobré úrovni - mluvené i psané slovo
- němčina či další světový jazyk je výhodou
- práce v programu WORD, EXCEL, POWER POINT
- e-mailová komunikace, videokonference
- administrativní dovednosti, dobré komunikační schopnosti

Nabízíme:

- sesterský a bratrský kolektiv v rámci Úřadu Ústřední rady ČČSH
- malý pracovní tým v rámci Odboru pro vnější vztahy ÚÚR ČČSH
- flexibilitu v rámci rozvržení pracovní doby v rámci 1/2 úvazku

Přihlášky se životopisem mohou zájemci zaslat na adresu ustredni.rada@ccsh.cz do 11. listopadu 2022.

Moje první židovské Vánoce
10. 11. 2022 / 19 hodin / Divadlo F. X. Šaldy / Liberec

Hru *Moje první židovské Vánoce* napsala známá izraelská režisérka, scénáristka a herečka Hadar Galron na míru libereckému divadlu. Její premiéra se nakonec kvůli pandemii odehrála až loni v říjnu. Během roku liberečtí herci připravují několik repríz – jednu z nich můžete vidět i 10. listopadu. Přijďte se podívat, jaké to může být, když najednou objevíte své kořeny a zjistíte, že jste někdo jiný. Hlavním tématem hry je hledání

identity v rodinách s židovskou tradicí. Vstupenky můžete zakoupit v předprodeji na stránkách divadla. Můžete vidět v rámci projektu Izraelská kultura v České republice – podzim 2022. **red**

Jan Amos Komenský jako křesťan a člověk

Zveme do Husovy knihovny v Modřanech (Komořanská 35/12, Praha 12) na přednášku o J. A. Komenském. Přednáška patriarchy ČČSH ThDr. Tomáše Butty proběhne ve středu 9. listopadu od 17.30 hodin. **red**

Církev československá husitská, Pražská diecéze ČČSH a Náboženská obec v Praze 1-Staré Město vás zvou na

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

ke Dni válečných veteránů, k 104. výročí ukončení 1. světové války a k 83. výročí úmrtí člena ČČSH studenta Jana Opletala.

Účast přislíbili:

zástupci Armády ČR, ČsOL, Společnosti M. R. Štefánika a další představitelé veřejného, společenského a politického života.

Při této příležitosti se bude tradičně konat pobožnost v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

ve čtvrtek 10. listopadu 2022 od 17 hodin.

Bohoslužbu povedou: **ThDr. Tomáš Butta, Th.D.**, patriarchy ČČSH **doc. ThDr. David Tonzar, Th.D.**, biskup pražský ČČSH kázáním poslouží **Mgr. Tomáš Chytil**, biskup olomoucký

Moderuje: **Ing. Jiří Werich Petrášek**

Účinkují: **Marie Šimůnková** – soprán, **František Bílek** – trubka, na varhany doprovází **Michal Hanzal**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Spor o vzkříšení

Pro získání tajenky si vypíšete písmenka v pořadí podle čísel.

16 E
26 B 11 N 28 Ž 30 I
24 N 6 D 19 R 3 S 33 CH
2 O 10 E 23 CH 1 H 21 V 8 N 15 H
31 V 7 I 18 M 13 B 20 T
12 Í 27 R 9 N 5 O
14 O 4 P 29 Ž 32 Ý 25 Ý
17 M 22 Ý

(Řešení z minulého čísla: Spása.)

Jana Krajčířiková

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

